

Miguel de Cervantes (1547 – 1616): Důmyslný rytíř Don Quijote de La Mancha (1605 – 1616)

1. Literární druh a žánr, literárněhistorický kontext, umělecký směr / tvůrčí skupina, údaje o autorovi ve vztahu k dílu; 2. Doba a místo (děje);
3. Kompozice; 4. Hlavní postavy a jejich charakteristika;
5. Námět, témata, hlavní motivy;
6. Jazykové zvláštnosti; 7. Kulturní souvislosti.

1) V tom spatřili třicet nebo čtyřicet větrných mlýnů, které jsou na té rovině, a don Quijote, uviděv je, řekl svému zbrojnoši: "Šťěstí řídí naši věc lépe, než jsme si dovedli přát. Neboť hled', příteli Sancho Panzo, tamto se ukazuje třicet, nebo ještě o trochu více ohromných obrů, s nimiž míním zápasit a všechny je pobít a jejich kořisti počne naše bohatství. A bude to spravedlivý boj a velká zásluha před Bohem odstranit takové býlí s tváře země." "Jací obři?", řekl Sancho Panza. "Tamhle je vidíš," odvětil jeho pán, "ti s těmi dlouhými rameny, někteří je mívají skoro na dvě míle." "jen se podívejte, milosti," odpověděl Sancho, "vždyť to nejsou obři, ale větrné mlýny a to, co se podobá ramenům, jsou křídla, která točí mlýnským kamenem, věje-li vítr." "Je vidět," na to don Quijote "že se nevyznáš v dobrodružstvích: obři to jsou, a bojíš-li se, klid' se odsud a modli se, zatímco já podstoupím divý a nerovný boj." Řka to bodl Rocinanta nedbaje na volání zbrojnoše Sancha, že útočí opravdu na mlýny a ne na obry. Ale tak dobře se vžil do toho, že neslyšel ani hlasu Sanchova, ani se řádně na ně nepodíval, ač byl už blízko, ale ujížděl volaje hlasitě: "Neutíkejte zbabělá a bídna stvoření, útočí na vás jediný rytíř." Tu se zvedl lehký větřík a velká křídla počala se točiti, k čemuž don Quijote křičel: "A kdybyste hýbali více rameny než obr Briareo, zaplatíte mi to." Odporoučeje se přitom z celého srdce své paní Dulcinei s prosbou, aby mu pomohla v takové úzkosti, přikrýt štítem, s kopím zapřeným, pohnal Rocinanta do plného trysku a vrazil kopím zapřeným, pohnal Rocinanta do plného trysku a vrazil kopím do nejbližšího mlýnu, vítr zatočil křídlem tak rychle, že rozbilo kopí na kusy, sebravši s sebou koně i rytíře, který se zle zveden skutálel po poli.

2) Ty, dokonalosti, jakou si vůbec možno přát, vzore ušlechtilosti a jediná radosti mého smutného srdce, které tě miluje, nehled' na to, že zlomyslný čaroděj, stíhající mě, zatemnil moje oči, a pouze je, a změnil jim celou tvoji vznešenou líc a krásu v ubohou selku, neproměnil-li i moji podobu v nějakou příšeru, abych byl odporný tvým očím. Podívej se na mě mile a dobrotivě a pochop z toho, že oddaně klekám před tvou zohavenou krásou, pokornost se kterou tě moje srdce miluje." "S tím si jdi na mého dědka," řekla selka, "já se nedám tímhle povídáním obalamutit. Jděte z cesty a nepřekávejte nám a budeme vám vděчны."

3) "Odpust' mi, příteli, že jsi mou vinou vypadal stejně bláznivý jako já a že jsem tě nakazil svým vlastní omylem, že totiž byli a jsou potulní rytíři na světě." "Ach," odpověděl Sancho vzlykaje, "neumírajte, milostivý můj pane, ale poslechněte mé rady a žijte dlouhá léta, protože největší bláznovství, kterého se může člověk v tomto životě dopustit, je pro nic za nic umřít, aniž jej kdo vraždí a aniž jej ubíjejí jiné ruce než ruce smutku. Hled'te, nebud'te leniv, vstaňte z té postele a pojd'me do polí, oblečení za pastýře, jak jsme si umluvili. Třebas za nějakým křovím najdeme paní Dulcineu vysvobozenou z čarů a to bude jedna radost!"